

Tisková zpráva

MŮŽEME ODHALIT VÁŽNÁ ONEMOCNĚNÍ VČAS A ZLEPŠIT TAK ŽIVOT PACIENTŮ?

22. a 23. října proběhla v Praze konference *PREVON – Časný záchyt onemocnění, inovace, výzvy a perspektivy v primární péči u dětí a dospělých* (<http://prevon.uzis.cz/>). Cílem konference byla diskuze nad možnostmi zlepšení stávajících a zavedení nových možností preventivních (screeningových) vyšetření pro včasné odhalení nemocí. První den konference byl uveden zástupci Ministerstva zdravotnictví ČR, Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR, pojišťoven a Senátu ČR zamýšlením nad strategickým směřováním v oblasti prevence a časného záchytu onemocnění. Dále byly diskutovány možnosti časného záchytu rakoviny plic v ČR. Důvodem k této diskuzi jsou avizované výsledky nizozemsko-belgické studie NELSON, která ukázala významné snížení úmrtnosti na karcinom plic po screeningovém CT vyšetření u vysoce rizikové populace mužů. Druhý den byl dopolední blok věnovaný aktuálnímu stavu a možnostem dalšího rozvoje novorozeneckého screeningu, a to jak laboratorního (odběr krve z patičky dítěte po narození), tak klinického (např. screening sluchu novorozenců a další). Odpolední blok byl zaměřený na časný záchyt onemocnění u dospělých. Příspěvky byly věnovány novinkám ve screeningu zhoubných nádorů tlustého střeva a konečníku a dále perspektivám v oblasti časného záchytu chronické obstrukční plicní nemoci, kognitivních poruch a možnostem prevence kardiometabolických onemocnění v ordinacích praktických lékařů.

Konference PREVON 2019 navázala na předchozí ročníky, které se konaly v Praze v září 2017 a listopadu 2018. Důležitým cílem těchto konferencí je podpora a propagace prevence nebo časného záchytu vážných onemocnění. Konference se stává platformou pro setkávání zástupců klíčových odborností zapojených do běžících nebo zvažovaných screeningových programů.

Konference PREVON 2019 se koná pod záštitou významných osobností: Adama Vojtěcha, ministra zdravotnictví ČR, **Věry Adámkové**, předsedkyně Výboru pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, **Lumíra Kantora**, předsedy Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu Parlamentu ČR, **Štěpána Svačiny**, předsedy České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, **Martiny Vašákové**, předsedkyně Česká pneumologické a ftizeologické společnosti ČLS JEP, **Jany Prausové**, předsedkyně České onkologické společnosti ČLS JEP, **Jiřího Ferdy**, předsedy České radiologické společnosti ČLS JEP, **Svatopluka Býmy**, předsedy Společnosti všeobecného lékařství ČLS JEP a **Petra Šonky**, předsedy Sdružení praktických lékařů ČR.

V ČR je každoročně diagnostikováno téměř 90 tisíc osob se zhoubným nádorem, přes 27 tisíc osob na nádorová onemocnění každoročně umírá a aktuálně v naší populaci žije téměř 600 tisíc osob se zhoubným nádorem. Zhoubný nádor průdušnice, průdušky a plic představuje nejčastější příčinu úmrtí mezi zhoubnými nádory v České republice. Ročně na toto onemocnění zemře více než 5 tisíc osob, převážně muži. Většina pacientů s diagnostikovaným karcinomem plic na něj bohužel umírá. To je způsobeno i často pozdním odhalením této nemoci. V současné době není v České republice zaveden systematický program časného záchytu rakoviny plic.

Příloha tiskové zprávy

ZHOUBNÉ NÁDORY PRŮDUŠNICE, PRŮDUŠKY A PLÍCE:

VÝZVA PRO PREVENCI, SCREENING A ORGANIZACI LÉČEBNÉ PÉČE

Rakovina plic může být částečně podmíněna geneticky, ale hlavní příčinou jejího vzniku zůstává kouření. Dle dat ÚZIS ČR se mortalita karcinomu plic v čase stabilizuje, zatímco incidence dlouhodobě mírně roste. Zároveň platí, že většina pacientů s diagnostikovaným karcinomem plic na něj také umírá – v roce 2017 dosahovala nemocnost 62 onemocnění na 100 tisíc osob, zemřelo 52 osob na 100 tisíc. Ročně v ČR na toto onemocnění tedy zemře více než 5 tisíc osob, převážně muži.

Hlavním cílem časného záchytu rakoviny plic je včasná a přesná diagnóza, která povede v kombinaci s vhodnou navazující léčbou ke snížení mortality (úmrtnosti) v důsledku tohoto onemocnění. Časný záchyt onemocnění bude dále spojen s programem odvykání kouření, což by mělo snížit nemocnost a úmrtnost i u dalších chorob. Česká republika je v současné době výrazně zatížena rakovinou plic a většina pacientů má v době diagnózy pokročilé stadium nemoci a nádor již není operovatelný. Důležité je tedy zachycení karcinomu v rané fázi onemocnění, kdy má léčba největší účinek a nádor je operovatelný a bez metastáz v okolních tkáních.

Dle dat ÚZIS ČR se karcinom plic vyskytuje pouze velmi zřídka u osob pod 40 let, výskyt onemocnění prudce roste u osob starších 55 let a opět klesá v nejstarších věkových kategoriích. Na základě výše uvedeného cíle zvažovaný program časného záchytu rakoviny plic na kuřáky (současné či bývalé), jejichž kuřácká minulost čítá alespoň 20 balíčkoroků (1 balíčkorok = krabička cigaret denně po dobu 1 roku) a jsou ve věku 55–75 let. Podmínku kuřáctví splňuje dle rozvah založených na demografických datech a výběrových šetřeních až 500 000 vysoce ohrožených mužů a žen. Vyhledávání rizikových skupin jejich praktickým lékařem, případně pneumologem, plně zapadá do běžné klinické praxe.

Na podkladech velkých zahraničních studií NLST a NELSON, které jsou v oblasti ověřování účinnosti časného záchytu rakoviny plic nejvýznamnější, se jeví jako vhodné screeningové vyšetření k detekci rakoviny plic tzv. low-dose CT (LDCT, technika CT využívající sníženou dávku záření). Vyšetření pomocí CT je v České republice již využíváno a přístroje pro CT patří k běžným vybavením větší části českých nemocnic, čímž je zajištěna dobrá dostupnost vyšetření.

Organizace konference: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Kontakt: Jiří Tráva, tiskový mluvčí ÚZIS ČR, Jiri.Trava@uzis.cz, +420 778 718 796, +420 224 972 235